NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:
S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov…

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciale za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 4. nadaljevanje 25. 1. 2018

4. Banka, ki dela za dobro ljudi in narave – ali je to sploh mogoče?

V prvih treh nadaljevanjih Integralne serije smo poudarili, da je za modro soočanje z globalnimi izzivi današnjega časa nujno preseči obstoječe okvire, kalupe (»think out-of-the-box«) ter preseči meje strok in znanstvenih disciplin (transdisciplinarnost). Ko skušamo opredeliti bistvo globalnih izzivov, se nujno srečamo z neustreznostjo prevladujočega ozkega, enostranskega ekonomskega modela. V ekonomiji in poslovnem svetu obstajajo priznani znanstveniki in globalna podjetja, ki so presegli to ujetost v neoliberalno paradigmo. Kako pa je v bančništvu? Ali poleg Banke Grameen obstaja še kakšna trajnostna banka, ki je zrasla v evropskem okolju?

Nizozemsko Triodos Bank N.V. lahko štejemo za pionirja v etičnem bančništvu.[1] Leta 1980 je bila ustanovljena kot antropozofska pobuda, z letom 1999 pa je razširila svoje filozofske temelje. Banka financira

[1] Spletna stran banke: https://www.triodos.com/en/about-triodos-bank/.

podjetja in projekte, za katere oceni, da imajo dodano kulturno vrednost in koristijo tako ljudem kot okolju. Torej gre za širše poslanstvo kot pri tistih etičnih bankah, ki se zgolj izogibajo investiranju v podjetja s škodljivo dejavnostjo. Banka Triodos uporablja denarne depozite pribl. 100.000 varčevalcev in jih posoja stotinam organizacij, kot so pobude pravične trgovine, ekološke kmetije in socialna podjetja. Spodbuja obnovljive vire energije, na primer projekte vetrnih elektrarn, biomase in sončne energije, financira pa tudi projekte ponovne uporabe in recikliranja. Mednarodni oddelek podpira mikrofinančne pobude v deželah v razvoju. S tem ko so ostali zasebno podjetje, ki ne kotira na borzi, so se izognili osredotočenju na maksimizacijo kratkoročnih dobičkov, ki je značilno za številne druge banke.

Banka Triodos je z drugimi trajnostnimi bankami povezana v Globalno zvezo za vrednotno bančništvo (GABV – Global Alliance for Banking on Values)[2], v kateri so zastopane banke iz različnih delov sveta, kot na primer ABS Bank, Švica, Banca Etica, Italija, Vancity, Kanada, banke iz Nemčije, Norveške, Kalifornije, Mongolije, Bangladeša, Peruja, … (skupaj 28 bank, december 2014). Od finančne krize leta 2008 je skupina trajnostnostno usmerjenih bank pokazala, da osredotočenost na realno gospodarstvo z zavezanostjo k podpiranju gospodarskega, socialnega in okoljskega vpliva zagotavlja stabilne finančne donose; naraščata tako njihova moč kot število. Kot sami pravijo, rastejo zato, ker zagotavljajo ekonomsko uspešne bančne alternative, ki se osredotočajo na potrebe družbe (podjetij, posameznikov znotraj skupnosti; zlasti potrebe po kreditih), s čimer ustvarjajo bolj raznolik finančni ekosistem. Te banke delujejo na številnih trgih, služijo raznolikim, uporabljajo različne poslovne modele, vendar imajo skupno strateško podlago: Načela trajnostnega bančništva[3].

Kar je še zlasti pomembno za naše iskanje odgovorov na pereče izzive našega časa, je primerjava bančne uspešnosti teh bank z uspešnostjo največjih svetovnih bank (to so tiste, ki naj bi bile prevelike, da bi propadle – *»Too big to fail«*), ki v veliki meri upravljajo naša gospodarstva in so s svojim delovanjem odločilno prispevale k finančni krizi. V skupino GSIFIs (Global Systemically Important Financial Institutions) sodijo velikani kot so Bank of America, Bank of China, Barclays, BNP Paribas, Citigroup, Credit Suisse, Deutsche Bank, Goldman Sachs, HSBS, JP Morgan Chase, Morgan Stanley, Royal Bank of Scotland, Société Générale, Unicredit. Po ugotovitvah študije, ki jo je objavila zveza GABV leta 2012[4], izkazuje po merljivih kazalcih uspešnosti (donosnost, rast kreditov in depozitov, kapitalska moč) trajnostno bančništvo iz prve skupine boljše rezultate kot tradicionalne vodilne banke skupine GSIFIs. Ponovitev študije po tem[5], ko je finančna kriza že izzvenela, je vodila do v osnovi enakih zaključkov.

Za »out-of-the-box« razmišljanje, ki ne pristaja na prevladujoče modele sedanjega časa, ni nujno, da črpamo iz novih paradigem, kot jo je ustvaril Rudolf Steiner in predstavlja idejne temelje Banke Triodos. Lahko nas navdihujejo tudi dobre prakse umnega gospodarjenja iz slovenske tradicije, kulturne dediščine.

»Nikoli ne bom pozabil, kako mi je nekdo očital, da študentje, ki so se učili okopavati koruzo, ne bodo sposobni dobro voditi mlekarne. Da to lahko vodi le ekonomist. Na agronomiji smo res tudi okopavali, učili so naš pošteno delati, zato še danes delamo tako. Drugače ne znamo.« To je o uspehu Mlekarne Celeia[6] v Arji vasi, ki se v »pomanjkanju« čiste ekonomske vzgoje izogiba pretiranemu zadolževanju, avgusta 2012 povedal njen direktor Marjan Jakob[7]. In med drugim opisal, kako so v preteklih letih kljub težavam vztrajali tudi pri

---

Kratek predstavitveni video: http://www.youtube.com/watch?v=QIfmspQe0r0.

[2] Spletna stran: http://www.gabv.org/.

[3] http://www.gabv.org/about-us/our-principles.

[4] Strong, Straightforward and Sustainable Banking. Financial Capital and Impact Metrics of Values Based Banking, GABV, March 2012. Dostopno prek: http://www.triodos.com/downloads/425586/gabv-report-strong-straightforward-sustainable-banking.pdf. Upoštevani so podatki do konca leta 2010.

[5] Real Economy – Real Returns: A Continuing Business Case for Sustainability-focused Banking. 2016 Research Report. Dostopno prek: http://www.gabv.org/wp-content/uploads/2016-Research-Report-final.pdf. Upoštevani so podatki do konca leta 2015.

[6] Predstavitev podjetja: http://zelenedoline.si/o-mlekarni-celeia.

[7] Članek v časniku Večer, dostopen pre: https://www.pressreader.com/slovenia/vecer/20120823/282213712986405.

tistih dobrih praksah, za katere bi marsikateri ekonomist rekel, da so nepotreben strošek – svoje zveste kmete, dobavitelje mleka, so na primer vsako leto povabili na letno srečanje, nekatere tudi nagradili. Tako so veliko lažje dosegli dogovor z njimi, da za živali ne bodo uporabljali krme, pridelane iz gensko spremenjenih organizmov (GSO). Rodila se je prodajna uspešnica za domače in tuje trge[8], podobno kot že prej jogurti brez umetnih sladil in barvil ali siri brez konzervansov (blagovna znamka Zelene doline). In na ta način rastejo in se razvijajo še naprej.

Banka Grameen, podjetje Canon, zadružno podjetje Mondragon, podjetje Interface, podjetji Domel in Pipistrel, Banka Triodos, Globalna zveza za vrednotno bančništvo, Mlekarna Celeia – to je le nekaj uspešnih primerov alternativnega, »out-of-the-box« razmišljanja in delovanja v ekonomiji, poslovnem in finančnem svetu. Zavedamo se, da je trajnostno gospodarstvo in bančništvo nujen pogoj za trajnostno prihodnost. Za konec I. tedna Integralne serije pa bomo predstavili državo, ki je iz zaostale kmetijske in industrijske dežele, v globoki gospodarski krizi, v desetih letih s svojstvenim pristopom preskočila na prva mesta na svetovnih lestvicah gospodarske konkurenčnosti.

Dr. Darja Piciga

[8] Ker se v Integralni seriji ukvarjamo s trajnostnim razvojem, še informacija o tem, zakaj so se odločili za izdelke brez GSO: spodbuda je bil podatek, da se je prvi mlekarni v Avstriji, ki je 15 let prej začela s tem, prodaja povečala za 67 odstotkov.